

Juridisch toetsingskader Duurzaam Inkopen

Nr.	Toetsingselement	Omschrijving
1	Proportionaliteit	<p>Er is sprake van proportionaliteit als:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Het criterium direct verband houdt met het voorwerp van de opdracht (Finse Bussen, Wienstrom) b. Het criterium gerelateerd is aan de eigenschappen (waaronder omvang, afbreukrisico of complexiteit) van de opdracht]
a	Direct verband met het voorwerp van de opdracht?	<p>'Direct verband houden met het voorwerp van de opdracht' betekent dat wat gevraagd wordt gerelateerd moet kunnen worden aan het voorwerp van de opdracht, dus aan het object van datgene wat aanbesteed wordt (werk, levering of dienst). Dit is een formele proportionaliteit, gericht op het voorwerp van de aanbesteding.</p> <p>Voorbeeld van een situatie waarin er <u>geen</u> direct verband is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eisen dat een adviesbureau minimaal 5% van zijn omzet aan goede doelen spendeert als het voorwerp van de opdracht 'het inhuren van adviseurs' is.
b	Gerelateerd aan de eigenschappen van de opdracht?	<p>Een criterium is proportioneel als het daarnaast gerelateerd is aan de eigenschappen (waaronder omvang, afbreukrisico of complexiteit) van de opdracht. Dit is meer een inhoudelijke proportionaliteit, gericht op de inhoud van de opdracht.</p> <p>Voorbeeld van een criterium dat <u>niet</u> gerelateerd is aan aard en omvang van de opdracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een ervaringseis in een aanbesteding voor afvalverwijdering die vele malen hoger is dan de hoeveelheid adressen waarvoor de opdracht geldt.
2	Transparantie	<p>Er is sprake van transparantie als:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. De inhoud van het criterium zelf duidelijk is b. Het duidelijk is waar de lat ligt en hoe het criterium wordt toegepast.
a	Inhoud duidelijk?	<p>De inhoud van een criterium dient duidelijk te zijn. Dit betekent dat de aanbieders inhoudelijk weten wat van hen verwacht wordt (inhoudelijke prestatie). Dit heeft twee elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een gelijke interpretatie door inkoper en leverancier. De formulering mag niet zodanig onduidelijk zijn dat er een misverstand kan ontstaan over de inhoud van het criterium. Het moet zodanig helder zijn dat de leveranciers redelijkerwijs geen andere interpretatie kunnen geven aan het gevraagde dan dat de aanbestedende dienst bedoeld heeft. - Een gelijke interpretatie door de verschillende leveranciers onderling (hangt echter vaak samen met het bovenstaande). <p>Voorbeelden van termen die <u>niet</u> duidelijk zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'milieuvriendelijk', • 'innovatieve oplossing'

Nr.	Toetsingselement	Omschrijving
b	Lat duidelijk?	<p>Vooraf moet voldoende duidelijk zijn hoe het spel wordt gespeeld. Hierbij moet duidelijk aangegeven zijn welke feiten leiden tot welke conclusies. Het moet duidelijk zijn bij eisen waar de lat wordt gelegd, wanneer men wel en niet heeft voldaan en waar dit op wordt gebaseerd. Bij wensen moet duidelijk zijn hoe deze worden toegepast en hoe de ranking precies wordt bepaald aan de hand van welke feiten.</p> <p>Dit betekent tevens dat zowel de wegingsfactoren, als de beoordelingssystematiek vooraf voldoende helder zijn gemaakt en geen elementen meespelen die de uitkomst wezenlijk kunnen beïnvloeden zonder voorafgaand kenbaar te zijn geweest.</p>
3	Non-discriminatie	<p>Er is sprake van non-discriminatie als:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Er geen discriminatie naar nationaliteit plaatsvindt b. Alle aanbieders gelijk behandeld worden
a	Geen discriminatie naar nationaliteit?	<p>Een criterium mag niet discriminerend zijn naar nationaliteit. Leveranciers binnen de EU en GPA landen moeten gelijke kansen hebben op de opdracht en mogen niet benadeeld worden vanwege nationaliteit.</p> <p>Je kunt bijvoorbeeld <u>niet</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eisen dat een leverancier in dezelfde regio zit als de opdrachtgever of dat producten lokaal geproduceerd worden; • eisen dat een leverancier voldoet aan criteria die een regionaal of nationaal karakter hebben (b.v. de in te zetten voertuigen dienen APK gekeurd te zijn); Je zou wel kunnen eisen dat een voertuig voldoet aan de in het land van vestiging geldende eisen aan veiligheid. <p>Let wel! Deze discriminatie hoeft niet direct te zijn, maar kan ook indirect werken doordat aanbieders uit bepaalde landen makkelijker kunnen aanbieden dan aanbieders uit andere landen.</p> <p>Voorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niet vragen naar energie opgewekt uit windenergie (voordeel voor Denemarken, nadeel voor Frankrijk), maar naar energie opgewekt uit duurzame bronnen.
b	Gelijkheid?	<p>Alle aanbieders moeten dezelfde startpositie hebben. Het opnemen van een criterium of eis in een aanbesteding mag niet tot gevolg hebben dat leveranciers op basis van oneigenlijke of niet ter zake doende gronden worden bevoordeeld of benadeeld. Ook moet de gelijkheid in behandeling gewaarborgd kunnen worden in de beoordeling van de genoemde eisen of wensen.</p> <p>Je kunt bijvoorbeeld <u>niet</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vragen om bepaalde merken, of om bepaalde aan merken gerelateerde functionaliteiten. • ervaring met bepaalde concepten of methodieken die slechts gerelateerd kunnen worden naar een of enkele ondernemingen. • Bepaalde ondernemingen wel en andere niet de kans geven zich (extra) te bewijzen, door bijvoorbeeld een presentatie.

Nr.	Toetsingselement	Omschrijving
4	Is het criterium te verifiëren?	<p>Bij de beoordeling van de inschrijving zijn de volgende 3 elementen van belang die de verificatie van een eis of wens regelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantoonbaar: er moeten bewijsmiddelen zijn om de claim van de onderneming te onderbouwen, dit kan bijv. een technisch rapport (zware variant) zijn, maar zal soms ook een eigen verklaring zijn (lichte variant). Het gebruik hiervan is afhankelijk van de aard van de opdracht, waaronder het financiële gewicht, de afbreukrisico's of gevolgen voor het primaire proces. - Vergelijkbaar: bewijsmiddelen moeten te vergelijken zijn, dus gelijksoortig van aard. Geen vergelijking van appels met peren. - Criteria moeten geverifieerd <u>kunnen</u> worden. Dit betekent dat een inkoper moet <u>kunnen</u> nagaan of de bewijsmiddelen 'waarachtig' zijn. De feitelijke omstandigheden moeten dit ook toelaten. De wijze waarop geverifieerd kan worden zal per productgroep en per criterium verschillen, bijv. via keurmerken, certificaten, bedrijfsbezoek.
5	Heeft het criterium de juiste vorm gekregen	<p>Duurzaamheidscriteria kunnen op verschillende plekken in een aanbesteding geïntegreerd worden. SenterNovem bepaalt vóór toetsing door BAG of iets opgenomen moet worden in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PvE → minimum-eis t.a.v. levering/dienst/werk - kwalificatie van leverancier → geschiktheidseis of selectie criterium (uitsluitingsgronden worden algemeen uitgewerkt in instructie voor inkopers) - gunningscriteria → gunningscriterium t.a.v. levering/dienst/werk - contract → contractbepaling <p>Over deze termen is op 29 januari 2008 overeenstemming bereikt binnen de BAG.</p>
6	Is rekening gehouden met andere zaken die uit regelgeving volgen?	<p>Zie notitie, het betreft oa. randvoorwaarden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het vragen van een milieubeheersysteem; - het stellen van eisen aan het productieproces (de criteria moeten verband houden met de vervaardiging van het product en bijdragen tot zijn kenmerken zonder daarom zichtbaar te moeten zijn (bijvoorbeeld chloor bij het bleken van papier).